SİNAPSİS

PARAGRAF

Tematik Paragraf Soru Bankası

TEMATİK DENEMELER

10 deneme · 210 soru

Hulusi DEMİR

Açıklamalı çözümler ve cevap anahtarları · **temeldenparagraf.com**

Önsöz

Okumak, yalnızca bir metinde yazılanları anlamak değil; sözcükler arasındaki ilişkileri fark etmek, düşüncelerin nasıl yapılandırıldığını görmek, söylenmeyeni metinden hareketle çıkarabilmek ve farklı bilgiler arasında anlamlı bağlar kurabilmektir.

Bugün sınavlarda karşılaştığımız paragraf soruları da bu nedenle yalnızca hızlı okumayı ölçen sorular olmaktan çıkmıştır. Bir metnin ana düşüncesini belirlemek, yazarın düşüncesini hangi gerekçelerle desteklediğini fark etmek, bir kavramın bağlam içindeki anlamını çözmek, metindeki örtük ilişkileri kurmak ve verilen bilgilerden hareketle çıkarım yapmak; güçlü bir okuma becerisinin temel göstergeleridir.

SİNAPSİS Tematik Paragraf Soru Bankası, bu anlayıştan hareketle hazırlanmıştır.

Kitabın temel yaklaşımı, paragraf sorularını birbirinden kopuk metinler hâlinde çözmek yerine temalar etrafında derinleşen bir okuma deneyimine dönüştürmektir. Psikolojiden bilime, sanattan eğitime, toplumdan teknolojiye uzanan farklı alanlardan seçilen metinlerle öğrencinin hem okuma alanını genişletmesi hem de farklı disiplinlerin kavramlarıyla karşılaşması amaçlanmıştır.

Çünkü bir metni anlamanın önemli yollarından biri, onun ait olduğu düşünce dünyasını tanımaktır.

Bu kitapta karşılaşacağınız makaleler yalnızca soru çözmek için kullanılacak metinler değildir. Her metin; bir kavramı tanıma, bir düşünceyi izleme, neden-sonuç ilişkisi kurma, karşılaştırma yapma, kanıtları değerlendirme ve yazarın bakış açısını çözümleme fırsatı sunacak biçimde tasarlanmıştır.

Bu yönüyle SİNAPSİS, öğrenciyi yalnızca “doğru seçeneği bulmaya” değil, doğru düşünme yolunu keşfetmeye yönlendirmeyi amaçlar.

Kitabın tematik yapısı da bu amaca hizmet eder. Aynı düşünce alanı içinde farklı metinlerle karşılaşan öğrenci, bir kavramı yalnızca bir kez görmekle kalmaz; o kavramın farklı bağlamlarda nasıl kullanıldığını gözlemleme fırsatı bulur. Böylece sözcük bilgisi, kavramsal düşünme ve metinler arası ilişki kurma becerileri birlikte gelişir.

Sorular ise metni yalnızca hatırlamayı değil, metinden hareketle düşünmeyi gerektirecek biçimde yapılandırılmıştır. Ana düşünceyi belirleme, yardımcı düşünceleri ayırt etme, çıkarım yapma, anlam ilişkilerini çözümleme, yazarın yaklaşımını fark etme ve metnin yapısını değerlendirme gibi farklı okuma işlemleri soru sürecine dağıtılmıştır.

Bu yaklaşım, günümüzde eğitim anlayışındaki önemli bir dönüşümle de örtüşmektedir. Bilginin tek başına yeterli olmadığı; bilgiyi anlamlandırma, çözümleme, ilişkilendirme, değerlendirme ve yeni durumlara aktarabilme becerilerinin önem kazandığı bir dönemdeyiz.

SİNAPSİS’in adı bu düşünceden doğmaktadır. Beyindeki sinapslar nasıl farklı nöronlar arasında bağlantılar kuruyorsa iyi bir okuma da farklı bilgiler, kavramlar ve düşünceler arasında bağlantılar kurar.

Her yeni metin yeni bir bağlantı, her yeni kavram yeni bir düşünce yolu, her çözülen soru ise bu yolları güçlendiren bir adım olsun.

İyi okumalar, güçlü bağlantılar ve derin düşünmeler dileğiyle…

Hulusi DEMİR
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Bu Kitap Nasıl Kullanılır?

Kitabın yapısı

10 denemenin her biri 20 ile 23 arasında sorudan oluşur. Her deneme, uzun bir makaleye bağlı soru gruplarıyla başlar; ardından farklı soru tiplerinden oluşan bağımsız paragraf soruları gelir.

Nasıl çalışmalı?

Her denemeyi sınav koşullarında, tek oturumda ve süre tutarak çözün. Önerilen süre her denemenin başında yazılıdır (20 soru için 30 dakika). Bitirdikten sonra cevaplarınızı Çözüm Merkezi'nde kontrol edin; yanlış yaptığınız soruların hangi okuma stratejisinde toplandığını not ederek bir sonraki denemeye o stratejiye odaklanarak hazırlanın.

Cevaplar ve çözümler: SİNAPSİS Çözüm Merkezi

Cevap anahtarları ve soru soru açıklamalı çözümler kitapta değil, temeldenparagraf.com'daki SİNAPSİS Çözüm Merkezi'ndedir. Her testin son sayfasının alt köşesinde bir QR kodu bulunur. Kodu telefonunuzun kamerasıyla okuttuğunuzda o testin cevap anahtarı ve çözümleri açılır. Çözümleri görmek için kitabı satın aldığınız hesapla giriş yapmanız yeterlidir.

Strateji etiketleri

Çözüm Merkezi'nde her sorunun yanında, o sorunun hangi okuma stratejisiyle çözüldüğü yazar. Stratejiler, Temelden Paragraf 1. Fasikül: Paragraf Stratejileri'ndeki 20 strateji ve numaralarıyla aynıdır. Yanlış yaptığınız soruların stratejilerini takip ederek hangi becerinizi geliştirmeniz gerektiğini görebilirsiniz.

SİNAPSİS Çözüm Merkezi

temeldenparagraf.com/sinapsis-cozumleri/

İçindekiler

Bu Kitap Nasıl Kullanılır?		**5**
Deneme 1	Karanlıktaki Bekçi: Uyku, Rüya ve Zihnin Temizlenme Süreci · Uzak Doğu'nun Pusulası ve Matbaası: Küresel Teknolojinin Doğuşu	**7**
Deneme 2	Kültür Endüstrisi: Modern Dünyada Boş Zamanın ve Zihnin Standartlaşması · İklimin Direksiyonu: Buzul Çağlarından Günümüze İnsan Göçleri	**13**
Deneme 3	İslam Kent Dokusu: Mahremiyet, Meydan ve Sokak Tasarımının Felsefesi · Karantina Adaları: Sınırların ve Salgınların Coğrafi Olarak Tecrit Edilmesi	**19**
Deneme 4	Bozkırın Atlıları: Büyük Göçlerin ve Kültürel Kırılmaların Tarihi · Soyut Gerçeklik: Matematiğin İnsan Zihnindeki Doğası ve Keşif Mi İcat Mı?	**25**
Deneme 5	Biyonik Organlar: Mühendislik ile Tıbbın Kesişmesinde Yeni Bedenler · Çoklu Evren Teorileri: Paralel Gerçekliklerin Matematiksel ve Felsefi Temelleri	**32**
Deneme 6	Renklerin Psikolojisi: Spektrumun İnsan Duyguları Üzerindeki Gizli Gücü · Doğanın Akustiği: Ormanların, Okyanusların ve Rüzgârın Gizli Senfonisi	**38**
Deneme 7	Jean Baudrillard ve Simülasyon Evreni: Gerçeğin Yerini Alan İmgeler · Kamera Hareketlerinin Dili: Pan, Tilt, Dolly ve Takip Çekimlerinin Psikolojik Etkisi	**44**
Deneme 8	Dikkat Ekonomisi: Yeni Çağın En Değerli Para Birimi · Zamanı Bükmek: Romanlarda Kronolojik Kırılmalar ve Geriye Dönüşler	**51**
Deneme 9	Bilinçli Düzensizlik: Deneme Metninde Özgür Akış ve Doğaçlama · Estetik Haz ve Entelektüel Analiz: Bir Eseri Okurken Çelişen İki Kutup	**58**
Deneme 10	Retorik Sanatı: İkna Etmenin Dilbilimsel Stratejileri · Geleneksel Mutfak Kültürü: Yemeğin Bir Kültürel Kimlik ve Bellek Aracı Olarak Rolü	**64**
Paragrafta bir sonraki adım		**71**

DENEME 1 20 soru Önerilen süre: 30 dakika

Karanlıktaki Bekçi: Uyku, Rüya ve Zihnin Temizlenme Süreci

İnsan hayatının neredeyse üçte birini kapsayan uyku, uzun süre canlı organizmanın dış dünyadan koparak pasif bir dinlenme moduna geçmesi biçiminde algılanmıştır. Gündüzün karmaşasından ve zihinsel yorgunluğundan kaçış alanı olarak görülen bu karanlık evre, bilinçli kontrolün devreden çıktığı atıl bir zaman dilimi kabul edilmiştir. Oysa nörobilimsel araştırmaların ulaştığı son veriler, bu geleneksel kabulü kökten sarsmaktadır. Uyku, pasif bir duraklama değil; beynin gündüz biriktirdiği toksik atıkları temizlediği, hücresel tamiratı gerçekleştirdiği ve zihinsel yapılandırmayı sürdürdüğü son derece aktif bir koruma mekanizmasıdır. Zihnin karanlıktaki bu sadık bekçisi, insan aklının işlevselliğini korumasının en temel biyolojik koşuludur.

Uykunun en kritik işlevlerinden biri, nörobiyolojik düzeyde gerçekleşen "glimfatik sistem" faaliyetidir. Gün boyunca yoğun bir tempoda çalışan nöronlar, metabolik artıklar ve toksik proteinler üretirler. Beyin dokusu uykunun derin fazlarına geçtiğinde glia hücreleri büzülür ve beyin omurilik sıvısının dokular arasında daha hızlı akmasını sağlar. Bu süreç, adeta geceleri şehir sokaklarını yıkayan temizlik araçları gibi, gün boyu biriken hücresel çöpleri temizler. Benzer şekilde, uykunun REM (hızlı göz hareketleri) evresinde görülen rüyalar da duygusal atıkların arındırıldığı zihinsel bir laboratuvar işlevi görür. Rüya, gün içinde yaşanan sarsıcı deneyimlerin ve bastırılmış kaygıların güvenli bir simülasyon ortamında işlenerek nötralize edilmesini sağlar.

Bu durum, zihinsel süreçlerin sağlıklı biçimde sürdürülebilmesi için uykunun biyolojik ve psikolojik gerekliliğini ortaya koymaktadır. Yeterli ve kaliteli bir uyku çekilmediğinde, temizlenemeyen hücresel atıklar nöronlar arası iletişimi zayıflatmakta; bu durum dikkat dağınıklığına, hafıza kayıplarına ve uzun vadede nörodejeneratif rahatsızlıklara zemin hazırlamaktadır. Uyku esnasında kurulan rüya ağları ise gündüz edinilen dağınık bilgileri tasnif eder, gereksiz ayrıntıları budar ve öğrenilen verileri kalıcı hafızaya aktarır. Böylece zihin, her sabah taze bir berraklıkla ve güçlenmiş bir adapte olma yetisiyle yeni güne uyanır.

Günümüzde dijital ekranların mavi ışığına maruz kalarak uykuyu zaman kaybı gören modern insanın yaşadığı zihinsel tükenmişlik, bu koruyucu mekanizmanın değerini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Uyku ve rüya süreci, zihnin kendini yeniden inşa ettiği hayati bir temizlenme evresidir. Karanlığın içinde sessizce çalışan bu biyolojik mekanizma, insanın bilişsel sağlığını muhafaza eden en güçlü kaledir.

1. ve 2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

1. **Bu parçadan hareketle** "uyku ve rüya süreci" **ile ilgili olarak yapılabilecek en kapsamlı genelleme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Yaşanan travmaları canlandırarak karar alma yetisini zayıflatmaktadır.
B) Beynin toksik atıkları temizlediği aktif koruma mekanizmasıdır.
C) Bilişsel kapasiteyi kısıtlayan geçici bir tecrit hâlidir.
D) Bilgilerin kalıcılığı üzerinde etkisi bulunmayan bir evredir.
E) Bilinçli kontrolün bir daha kurulamamasına yol açmaktadır.

2. **Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?**

A) Glimfatik sistem derin uykuda sıvıyı yönlendirerek temizler.
B) Rüyalar bastırılan kaygıların nötralize edilmesine katkı sağlar.
C) Yetersiz uyku dikkat dağınıklığına zemin hazırlayan durumdur.
D) Mavi ışık glimfatik sistemin toksik protein üretimini artırır.
E) Uyku esnasında çalışan mekanizmalar dağınık bilgileri tasnif eder.

Uzak Doğu'nun Pusulası ve Matbaası: Küresel Teknolojinin Doğuşu

Batı medeniyetinin sanayi devrimiyle ulaştığı teknik üstünlük genellikle bilimin ve teknolojinin tek bir coğrafyada doğup geliştiği illüzyonunu yaratır. Oysa modern dünyayı biçimlendiren, coğrafi sınırları ortadan kaldıran ve bilginin kitlelere yayılmasını sağlayan en temel buluşların kökleri Doğu Asya'ya, özellikle Antik Çin medeniyetine uzanmaktadır. Pusulanın yön bulmadaki devrimsel etkisi olmasaydı okyanus ötesi keşifler gerçekleşemez, hareketli harfli matbaa sistemleri geliştirilmeseydi bilginin kitlesel dolaşımı ve aydınlanma süreci mümkün olamazdı. Uzak Doğu'nun pusulası ve matbaası, küresel teknolojinin doğuşunu simgeleyen en köklü uygarlık harçlarıdır.

Han Hanedanlığı döneminde ilk örnekleri görülen manyetik pusula, başlangıçta mistik ve kehanete dayalı amaçlarla kullanılmış olsa da Song Hanedanlığı döneminde deniz seyrüseferinin vazgeçilmez bir parçasına dönüşmüştür. Pusulanın İpek Yolu ve deniz ticaret rotaları üzerinden İslam dünyasına, oradan da Avrupa'ya aktarılması, insanlığın açık denizlere açılmasını sağlamıştır. Benzer biçimde, Avrupa'da Gutenberg ile özdeşleştirilen matbaa teknolojisi, Çin'de Bi Sheng tarafından kil bloklar kullanılarak icat edilmiş ve Kore'de metal harflerle daha da ileri bir noktaya taşınmıştır. Doğu'da kâğıdın üretimiyle birleşen bu baskı teknikleri, bilginin tekellerden çıkarak toplumsallaşmasının ilk tarihsel adımıdır.

Bu teknolojik aktarım süreci, bilginin ve tekniğin coğrafyalar arası yolculuğunda nasıl biçim değiştirdiğini göstermesi bakımından son derece öğreticidir. Doğu'nun pragmatik ve doğayla uyumlu ihtiyaçlarından doğan bu icatlar, Batı'ya ulaştığında küresel ticaret ağlarını genişleten ve toplumsal dönüşümleri tetikleyen birer değişim kaldıracına dönüşmüştür. Teknolojik icatların tek bir ulusa veya coğrafyaya ait olmadığı; aksine insanlığın ortak hafızası ve birikimi üzerinde yükseldiği gerçeği, Doğu-Batı etkileşiminin en belirgin kanıtıdır.

Günümüzde küresel teknoloji yarışının merkezinin yeniden Doğu Asya'ya kayması, tarihin o köklü döngüsünün ve Doğu'daki yenilikçi damarın kesintisiz devam ettiğini bir kez daha hatırlatmaktadır. Sonuç olarak; pusula ve matbaanın Doğu'daki doğuşu, insanlık tarihinin akışını yönlendiren en büyük dönüşüm hamlesidir. Doğu'nun bu kadim mirası, bugün içinde yaşadığımız küresel bilgi ve teknoloji çağının temellerini atan en sağlam sütundur.

3. ve 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

3. **Bu parçadan hareketle Doğu medeniyetlerinin teknolojik icatları ve küresel etkisiyle ilgili olarak yapılabilecek en kapsamlı genelleme aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Pusula ve matbaa aktarılarak şekillenen ortak uygarlık mirasıdır.
B) Batı buluşları özgün formlarına sadık kalarak kullanmıştır.
C) Matbaa Avrupa'ya ulaştığında dinsel reformların tek nedenidir.
D) Teknolojiler saklandığı için ticaret ağlarının gelişimi gecikmiştir.
E) Antik Çin medeniyeti gelişimini Batı dünyasına kapalı biçimde sürdürmüştür.

4. **Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?**

A) Manyetik pusula ilk olarak mistik amaçlarla geliştirilmiştir.
B) Baskı teknikleri kâğıt üretimiyle birleşerek bilgiyi yaymıştır.
C) Matbaanın killi biçimi Çin'de geliştirilip Kore'de ilerletilmiştir.
D) Pusulanın Avrupa'ya ulaşması açık okyanuslara açılmayı kolaylaştırmıştır.
E) Gutenberg matbaayı Asya teknolojilerinden bağımsız olarak icat etmiştir.

5. Tarihe bilimsel bakış elbette oldukça geç zamanların gelişimleri içinde gerçekleşti. Tarih bilimi nedir? Tarih bilimi, geçmiş olayların sunduğu verilerden giderek insanın bütünsel yaşamıyla ilgili doğru bir bilinç elde etmemizi sağlayan bilimdir. Geçmişe her gidişimizde ya da yaşanmışa her başvuruşumuzda doğru bir bilinç elde etmiş olmuyoruz her zaman. Bunun için donanımlı olmak gibi bir zorunlulukla karşı karşıyayız. Bazı şeyleri bilmek için bazı şeylerin bilgisiyle donanmış olmak gerekiyor. Bu olmadığı zaman kişi en soylu duygularını tarihe yansıtabiliyor. Böylece çok zaman tarih, duyguların öne çıktığı bir gizler alanı oluyor. ----

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Oluşturulan duygusal tarih anlayışı tarih bilincini bulandırarak yanlışa yöneltir.
B) Nesnel bilimlerin tarafsız bakış açısı tarihi kuru bilgiye dönüştürmektedir.
C) Duygu yüklü tarih kavrayışı toplumda güçlü gelecek vizyonu oluşturur.
D) Bilimsel ölçütler duygusallıkla desteklendiğinde tarih faydalı aygıta dönüşür.
E) Millî tarih anlayışının oluşması duygusal yaklaşımların öne çıkmasıyla sağlanabilir.

6. Oyun, şiirden sonra dili yüksek soyutlamalara uğratan bir türdür. Şiirin ardından... Başlangıçta kendini şiir biçiminde var etmiş. Ama öteki düzyazı türlerinden de önce geliyor. Anlatıcının sağladığı olanaklardan yoksunken yalnızca konuşmalarla bir dünyayı, insanı, insanlar arasındaki ilişkileri, yıkımları ve yükselişleri adım adım yaratan dili; roman ve öykünün yaratma güçlüğü çektiği alanlara büyük olanaklar verir. Konuşma cümlesi yazmak, bir yazınsal metnin en zor ögesi olan kişileri ortaya çıkarmak için yazarın elindeki anahtarlardandır.

Bu parçadan hareketle oyunla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Soyutlama özelliği bakımından şiirle ortak bir paydadadır.
B) İlk dönemlerinde şiir biçiminin içinde var olarak şekillenmiştir.
C) Roman ve öyküye göre insan ilişkilerini detaylı işlemektedir.
D) Edebiyat eğitiminde konuşma cümlesi yazma eğitimine geçilmelidir.
E) Kişi ve karakterlerin oluşumunda konuşma cümlelerinden faydalanmaktadır.

7. Descartes, yaptığı etki açısından düşünce tarihinin en büyük adlarından biridir. O, bir bakıma günümüzü de kapsayan bir düşünce dönemini başlatanların en önemlisidir. Bu döneme "modern felsefe" ya da "modern düşünce" diyoruz. Descartes, modern felsefe dönemindeki tartışmaların temelindeki kavram ve sorunları belirlemiş, öğretileri ise özellikle 17. ve 18. yüzyıllarda ortaya atılan felsefe yaklaşımlarının çıkış noktasını oluşturmuştur. Bu yüzyılların düşünürleri Descartes'ın kimi görüşlerini onaylamasalar bile, yine onun başka görüşlerini benimsemişler; bu görüşlerden etkilenmişler ya da hiç olmazsa onları tartışmışlardır. Bu ölçüde büyük bir etki, felsefe tarihinde Descartes'tan 20. yüzyıl önce yaşamış olan Platon ve Aristoteles gibi filozoflardan beri ilk kez söz konusu oluyordu.

Bu parçaya göre Descartes'ın düşüncelerinin etkili olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Görüşlerini Platon ve Aristo'nun düşüncelerine dayandırması
B) Felsefi tutumların dışında durumlar için görüşlerini açıklaması
C) Modern felsefenin temel kavram ve sorunlarını belirlemiş olması
D) Modern felsefi metotlar kullanarak sorunlara çözüm üretmesi
E) Yüzyıllardan beri ortaya atılan felsefeyi bilim ışığında çürütmesi

8. J.R.R. Tolkien'in evreninden uyarlanan bu epik anlatı, "mutlak güç" karşısında iradenin sınavını merkeze alır. Yüzük, kullanıcısını görünmez kılarken aslında onu içten içe yozlaştıran bir hırs sembolüdür. En zayıf görünenlerin (Hobbitlerin) bu büyük yükü taşıması, kahramanlığın fiziksel güçten ziyade ruhsal dayanıklılıkla ilgili olduğunu gösterir. Film, farklı ırkların ortak bir tehdide karşı kurduğu birliği yüceltirken; asıl savaşın dış dünyadan ziyade bireyin kendi içindeki tamahkârlığa karşı verildiğini çarpıcı bir görsellikle sunar.

Bu parçadan "Yüzüklerin Efendisi" **serisiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?**

A) Gücün kişiyi ahlaki bakımdan çürütme potansiyeli bulunmaktadır.
B) Gerçek cesaret fiziksel güçten ziyade iradeyle ölçülen değerdir.
C) Bireyin arzularıyla mücadelesi anlatının tam merkezinde yer almaktadır.
D) Ortak tehdit farklı grupları birleştiren temel bir güçtür.
E) Doğaüstü güçler toplumsal sorunları çözmede tek yoldur.

9. Çevrenin doğal yapısının ve bileşiminin bozulmasını, değişmesini ve böylece insanların olumsuz yönde etkilenmesini çevre kirlenmesi olarak tanımlayabiliriz. Artık hepimizin bildiği gibi çevreden, içindeki varlıklara göre en çok yararlanan bizleriz. Çevreyi en çok kirleten yine bizleriz. Bu nedenle "Çevreyi kirletmek kendi varlığımızı yok etmeye çalışmaktır." denilebilir. Kâğıt, plastik ve cam atıkların geri dönüşümünün hem maddi olarak hem de ekolojik olarak ülkemize katkısı oldukça fazladır. Geri dönüşümle plastik, alüminyum, ambalaj, akü, pil atıklarını geri kazanabiliriz. Evlerde, okullarda, iş yerlerinde kısacası pek çok yerde geri dönüşüm kutuları mevcuttur; orada biriken bu atıklar çeşitli işlemlerden geçirilerek yeni ham madde olarak değerlendirilmektedir. Herkes kendi evinde de çöplerini plastik, cam, alüminyum ve kâğıt olarak ayrı ayrı atarsa kendimize düşeni yapmış olur.

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsanın varlığını sürdürmesi kirliliği kontrol etmesine bağlıdır.
B) İnsanın sorumsuz davranışlarının ağır bedelini doğa ödemektedir.
C) Herkesin sorumluluk almasıyla çevrenin bozulmasının önüne geçilir.
D) Modern yaşamın getirileri çevreyi kirletme sonucuyla bitmektedir.
E) Geri dönüşümle atıklar ülke ekonomisine tekrar kazandırılmaktadır.

10. (I) İnsan sesi, evrendeki en ilkel, en organik ve en esnek enstrümandır; hiçbir yapay çalgı, insan ses tellerinin sunduğu o mikrotonal geçişleri ve duygusal renkleri tam anlamıyla taklit edemez. (II) Şan eğitimi, bu ham enstrümanın diyafram kasları, rezonans boşlukları ve nefes teknikleriyle profesyonel birer araca dönüştürülmesini hedefler. (III) Tarih boyunca opera sanatçıları, seslerini hiçbir elektronik yükseltici olmadan devasa salonların en arka sırasına kadar ulaştırabilmek için bu teknikleri geliştirmişlerdir. (IV) Modern akustik mühendisliği, konser salonlarının tavan eğimlerini ve duvar kaplamalarını ses dalgalarını homojen dağıtacak şekilde tasarlamaktadır. (V) Dolayısıyla kusursuz bir şan performansı, biyolojik bir potansiyelin fizik ve estetik kurallarıyla disipline edilmesinin harika bir sonucudur.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Uyku bozukluğunun altında yatan pek çok neden olabilir. Uykuya dalmada güçlükler kaygı bozukluklarının habercisi olabileceği gibi, erken saatte uyanıp tekrar uykuya dalamamak depresif bozukluklara işaret ediyor olabilir. Hücrelerin yenilenmesi ve yeni hücre oluşumu için hayati bir işlevi olan uykunun yetişkinler için günde ortalama 7-8 saat olması önemlidir. Aksi takdirde kalp damar hastalıkları, diyabet ve çeşitli beyin işlevlerinde bozulmalar gibi pek çok hastalık için risk ortamı oluşmaktadır. Ayrıca yeterli uyku alamadığımız durumlarda günlük aktivitelerimizi yerine getirmede de güçlüklerle karşılaşılır. Bu gibi durumlarda tepki verme hızımız düşer, öğrenme hızımız yavaşlar, hafızamız ve duygu durumumuz etkilenir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yeterli veri kullanılmaması metni bilimsellikten tamamen uzaklaştırmıştır.
B) İspatlanmamış varsayımlar üzerinde mantıksal değerlendirme yapılmaktadır.
C) Bir konunun nedenleri ve sonuçlarıyla ilgili bilgiler verilmektedir.
D) İki farklı görüş arasındaki temel ayrılıklar tartışılmaktadır.
E) Güncel bir olayın insan yaşamındaki etkilerine odaklanılmıştır.

12. Okuma, bir yerde başkalarının yaşam ve yaşantılarını zenginleştirmedir. Nasıl kimi metinler düşünce donanımımızı zenginleştirir, bilgi dağarcığımızı genişletir; kimi metinler de yaşamı değişik yönleriyle tanımamıza olanak sağlar. Yaşadığımızı onların yardımıyla yaşar, görmediğimizi onların yardımıyla görürüz. Böylece kendi öz yaşamımız içine nice yaşamları ağdırmış oluruz. Okumanın önemi, bir büyük işlevi de budur işte.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi okumanın işlevlerinden biri <u>olamaz</u>?

A) Karşılaşılan farklı yaşam biçimlerini birey tarafından aynen benimsetmesi
B) Düşünce ufku ile zihinsel aktiviteleri genişletmeye katkı sunması
C) Zihindeki bilgi dağarcığını ve donanımı artırmayı mümkün kılması
D) Yaşamın farklı yönlerine ve çeşitliliklerine varılmasını kolaylaştırması
E) Bireyin yaşantılarını ve deneyimlerini zengin bir duruma getirmesi

13. Siz hiç sokaklarda dolanırken elleriniz dolu koştururken, bir kafenin penceresinden dışarı bakarken kalabalık içinde bir yabancıyla göz göze geldiğinizde ya da alışveriş sırasında sepetinizi doldururken kendinizi herhangi bir filmin oyuncusu gibi hissettiniz mi? Tam öyle hissettiğiniz bir anda kameranın yavaşça size doğru gelerek, yakın plandan aldığını düşünüp, bakışlarınızı yerden kaldırarak uzaklara baktığınız oldu mu? Mutlaka başkaları da hissetti. Pek çok kişi, taşınabilir kameralarla kendi hayatlarını çektiler; bunlardan sanatçı olanlarınki kamusal değer kazandı; cesareti olanlar başkalarıyla paylaştı; pek çoğu da aile albümleri gibi tarihin okunmayan yüzünde saklı kaldı ve kalmaya devam ediyor. Ve belki bir o kadar insanın da henüz kameraya ulaşmamış onca sahnesi, onca öyküsü ve kameraya dönüp bakmayı planladığı bir bakışı var.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bazı durumlar insanda izleniyor ve çekiliyormuş hissi uyandırır.
B) Gelişen teknoloji her insanı bir yönetmen yapmayı amaçlamaktadır.
C) Oyunculuk eğitimle değil doğuştan gelen birikimle kazanılır.
D) Çağımızda her insan kamerasını kullanarak tanınır duruma gelecektir.
E) Bakışları anlamak için sinema diline hâkim olmak gerekir.

14. (I) "Ayna Nöronlar", bir canlı bir hareketi kendisi yaptığında ve aynı hareketi yapan başka bir canlıyı gözlemlediğinde beyninde eş zamanlı olarak ateşlenen özel beyin hücreleridir. (II) Bu nöronlar, karşı taraftaki bireyin sadece hareketini taklit etmemizi değil, onun zihinsel niyetini ve duygusal durumunu da "hissederek" anlamamızı sağlar. (III) Karar alma süreçlerinde ayna nöronlar, empati kurmamıza ve toplumsal normlara uyum sağlayacak kararlar üretmemize yardımcı olur. (IV) Parkinson hastalığında dopamin üreten nöronların hasar görmesi, hastaların motor hareket kontrolünü kaybetmelerine ve titremeler yaşamalarına sebep olur. (V) Dolayısıyla bu nöral sistem, insanın izole bir bencil olmasını engelleyerek, kararlarını kolektif bir sosyal ağın dinamiklerine göre kalibre eden en önemli biyolojik köprüdür.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. Çoğunlukla ruhun gıdası olarak adlandırılan müzik çok eski zamanlarda bile iyileştirici ve sakinleştirici niteliklerinden dolayı tedavi amaçlı kullanılmıştır. Müziğin bu yönünün Batı'da keşfedilmesi, terapi amaçlı olarak sıkça kullanılmasına ve bu alanda bilimsel çalışmalar yapılmasına yol açmıştır. Ancak Batı'daki çalışmalarla kıyaslandığında ülkemizde psikolojik sorunların çözümünde müzikle terapi tam anlamı ile yerleşmemiştir. İçinde barındırdığı duygu yükleri, eğitim hedefleri ve eğitsel yöntemleri açısından çok zengin ve bir o kadar da bakir bir alan olan müzikle terapi, hak ettiği ilgiyi günümüzde bilimsel anlamda henüz bulamamıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Müzikle tedavinin birden çok amacının olduğu
B) Bilim insanlarının müzikle tedaviyi bilimsel olarak görmediği
C) Yurtiçinde müzikle tedavinin yeteri kadar kullanılmadığı
D) İçinde birçok farklı alana hitap eden yükler taşıdığı
E) Müziğin sakinleştirici yönü psikolojik tedaviyi akla getirdiği

16. Bilinç, fiziksel dünyanın zincirlerinden kurtulmuş olarak kendi kendine var olabilir mi? Ölümlü bedenimizi terk edip ruhlar gibi, evren denen bu oyun bahçesinde dolaşabilir miyiz? Uzay Yolu filminde Atılgan'ın kaptanı Kirk'in, Gezegenler Federasyonu'ndan milyonlarca yıl daha gelişmiş olan bir süper-insan ırkı ile karşılaştığı bölümde bu konu işlenmişti. Bu insanlar, o kadar gelişmişlerdi ki, kendi kırılgan ve ölümlü bedenlerini terk edeli çok uzun zaman olmuştu; artık nabız gibi atan saf enerji küreleri olarak yaşıyorlardı. Temiz hava solumak, başkasının eline dokunmak ya da fiziksel olarak aşkı duyumsamak gibi baş döndürücü duyulardan uzaklaşalı bin yıl olmuştu. Liderleri Sargon, Atılgan'ı kendi gezegenlerine buyur etmişti. Kaptan Kirk, bu uygarlığın istese Atılgan'ı bir anda buharlaştırabileceğini bildiği hâlde bu daveti geri çevirmemişti.

Bu parçada Uzay Yolu dizisinde Kaptan Kirk'in takındığı tavır aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilir?

A) Kayıtsızlık B) Gözü peklik C) Kararsızlık D) Korkaklık
E) Kuşkuculuk

17. İnsan DNA'sı üzerinde yapılan bir araştırma, (tamamı hayatta olan insanları kapsıyordu), hepimizin aynı soy ağacını ve eski çağlara ait bir göç hikâyesini paylaştığımızı ortaya koydu: Afrika dışındaki insanların tümü, kıtayı 60 bin yılı aşkın bir süre önce terk edenlerin torunlarıydı. Bu ilk modern insanlar, 45 bin yıl kadar önce Ortadoğu'dan geçerek Avrupa'ya ulaşmışlardı. DNA'ları, tenlerinin koyu, gözlerinin olasılıkla açık renk olduğuna işaret ediyor.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) DNA testleri insanların var olan düşüncelerini değiştirir.
B) Nesnel yargılara ulaşmak için bilimsel araştırmalar yapılmalıdır.
C) İnsanoğlu tarih boyunca farklı kıtalara göç etmeye devam etmiştir.
D) Afrika'da yaşam şartları kötüleşince dünyaya göç başlamıştır.
E) İnsanoğlu dünyanın her yerine Afrika kıtasından dağılmıştır.

18. Konya Ovası, günümüz Türkiye'sinin tahıl ambarı. Liverpool Üniversitesi arkeologlarından Douglas Baird, fırtınaların dört yanınızda toz kaldırmaya başlamadan önce ufuktaki dağları sardığını gördüğünüz bu verimli düzlükte, tarımın başladığı ilk günden itibaren çiftçilerin yaşadığını söylüyor. Baird, on yılı aşkın bir süredir, Boncuklu adıyla anılan tarihöncesi köyün kazısını yapıyor. Burası, insanların 10 bin 300 yıl kadar önce, Neolitik Çağ'ın yaklaştığı sıralarda, iki tarihöncesi buğday türünü, gernik ve siyez buğdaylarını küçük tarlalarda ekmeye başladığı ve olasılıkla küçük sürüler hâlinde koyun ve keçi yetiştirdiği yerdi. Bin yıl içinde Neolitik devrim adı verilen hareket tüm Anadolu'ya yayılmış ve Güneydoğu Avrupa'ya ulaşmıştı. Altı bin yıl kadar öncesine gelindiğinde ise artık Avrupa'nın her yanında çiftçiler ve hayvancılar varlık gösteriyordu.

Bu parçada Konya Ovası ile ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Tarih öncesi buğday türlerinin o dönemde yetiştirildiğine
B) Yapılan kazılar sonucunda ovayla ilgili bazı yargılara varıldığına
C) Tarımcılığın yanında bir dönem hayvancılığın yapıldığına
D) Anadolu ve Avrupa'ya yayılmasında Neolitik devrimin etkili olduğuna
E) Zamanla değişen iklimin ovayı susuz ve çorak hâle getirdiğine

19. Geleneksel Japon estetiğinde "Ma" kavramı, iki nesne, iki an veya iki ses arasındaki "boşluk" ya da "ara" anlamına gelir. Batı müziği geleneği genellikle seslerin sürekliliğine, doluluğuna ve çok sesli (polifonik) mimarinin ihtişamına odaklanırken; geleneksel Japon müziği "Ma" kavramı üzerine kuruludur. Bir çalgıdan çıkan güçlü bir sesin ardından gelen uzun ve derin mutlak sessizlik anı, en az o sesin kendisi kadar değerlidir. Bu boşluk, bir sonraki sesin doğumu için gereken rahimdir; dinleyiciye duyduğu sesi zihninde hazmetme, onun yankısını ruhunda hissetme imkânı tanır. "Ma" felsefesinde sessizlik, müziğin kesintiye uğraması değil; sesin anlam kazanabilmesi için bırakılan bilinçli ve saygılı bir nefes alanıdır.

Bu parçadan hareketle "Ma" **felsefesi ve Japon müziğiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) Sessizliğe ve sesler arasındaki boşluklara değer verilmektedir.
B) Enstrümanların teknik kapasitelerini artırmak amacıyla geliştirilmiş yöntemdir.
C) Boşluklar dinleyicinin işitsel deneyimi sindirmesine imkân sağlamaktadır.
D) Batı müziğindeki sürekli ve yoğun seslerden farklılaşmaktadır.
E) Sessizlik müziği kesen unsur değil, onu tamamlayandır.

20. (I) Sosyal medya platformları, insanları birbirine bağlama vaadiyle ortaya çıkmış olsa da ironik bir şekilde "dijital yalnızlık" kavramını literatüre sokmuştur. (II) Bireyler, yüzlerce "arkadaşa" sahip olmalarına rağmen, ekran başında geçirdikleri süre arttıkça derin ve anlamlı yüz yüze ilişkilerden uzaklaşmaktadırlar. (III) Bu durum, özellikle genç nesillerde sosyal onay arayışını ve yetersizlik hissini tetikleyen bir unsura dönüşmektedir. (IV) Sosyal medya algoritmaları, kullanıcının ilgi alanlarına göre içerik sunarak onları bir "yankı odasına" hapsetmek üzere tasarlanmıştır. (V) Kişi, sadece kendi görüşlerini destekleyen paylaşımları gördükçe farklı fikirlere karşı tahammülsüzleşmekte ve toplumsal kutuplaşma derinleşmektedir. (VI) Dolayısıyla dijital mecralar, sadece bireysel psikolojiyi değil, kamusal tartışma kültürünü de kökten değiştirmektedir.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

ÜCRETSİZ ÖRNEK

Örnek burada bitiyor. SİNAPSİS Tematik Paragraf Denemeleri

Bu örnekte ilk deneme eksiksiz yer alıyor. Kitabın tamamında 10 deneme ve 210 soru var.

- Kişiye özel, çıktı alınabilir PDF
- Her testin sonunda QR kod: cevap anahtarı ve açıklamalı çözümler
- Her çözümde sorunun dayandığı okuma stratejisi

Kitabın tamamını al **150 TL →**

Üç kitap bir arada: **SİNAPSİS Paragraf Seti · 420 TL** (520 TL yerine)